

Zakirov M.B. The political axiology of N. Berdyaev.

It is given the analysis of the basic tenets of N. Berdyaev's theory of political values. The essence and the criteria for determining of the hierarchy of political values is defined. Identified the foundation of the gradation of political values and their role in building of harmonious society. It is stressed conditionality and the dialectical relationship of political values. It is certain that personality in the political axiology of outstanding Russian scientist of N. Berdyaev's is a criterion and highest value. In reality organic and natural hierarchy of values quite often is in the inverted state. This is the reason of most of the social, political and spiritual problems of humanity. The main reason for tipping over the hierarchy of values is to create idols. The political values-means overshadow the political value-target. The impetus for the creation of idols may become destruction of traditional society, establishment of the domination of some political ideologies or the change of the socio-political system. The state's sovereignty and the sovereignty of the nation absorb the sovereignty of the individual and subdue her. Democracy recognizes the primacy of society over the personality. Liberalism compromises the concept of freedom. He destroys the real freedom of the individual for the sake of formal freedom abstract citizen. Freedom and justice are closely related. Necessary is committed to building a free and just society. Culture in the hierarchy of values stands above politics and political forms. Science and culture are not absolute values. They are an expression of the creative nature of the individual. In political theory and practice the traditional political values liberalism or democracy also significantly overvalued and absolutized. Most of the political values are dialectically interrelated. They may be realized fully only in conditions of of conservation the true hierarchy and organic ratio. Reflections thinker about the formation of political values of Soviet society and overcoming the totalitarian deformations of political consciousness have a interest for the further researches.

Key words: state, democracy, hierarchy, personality, political value, Russian Diaspora, freedom

Надійшла до редколегії: 28.03.2014

УДК 325.454(73)

О. О. Козачук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗМІНИ В ПОЛІТИЦІ США ЩОДО КОРИННИХ НАРОДІВ У 60-ИХ – 70-ИХ РР. XX СТ.

В 60-их – 70-их рр. XX ст. в американському суспільстві відбувалися значні трансформації, пов'язані із боротьбою різних етнічних груп за самовизначення та самоуправління. Корінні народи Сполучених Штатів доклали максимум зусиль для самоорганізації, проводячи мирні акції на підтримку власних вимог по всій країні. Увага американського суспільства та міжнародних організацій забезпечили широкий резонанс проблемі. В законодавстві США відбулись значні зміни, які поклали край політиці асиміляції корінних народів.

Ключові слова: корінні народи, нормативно-правовий акт, індіанці, суспільно-політична діяльність, громадські організації.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. На фоні підйому самоусвідомлення ідентичності корінних народів США на поч. 60-их рр. XX ст., з одного боку, відбувається процес інституціоналізації суспільно-політичної діяльності останніх, з іншого – політика федеральної влади докорінно змінюється. Офіційний Вашингтон назавжди відмовляється від політики асиміляції корінних народів, визнаючи їх право на самовизначення та самоуправління. Ці процеси заслуговують на детальний аналіз та є актуальними для дослідження в Україні, виходячи з намагань кримських татар отримати статус корінного народу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Очевидно, що найбільший доробок праць з означеної проблематики є в американських науковців. Перш за все, це дослідження Дж. Аттера [15] та М. Уолдрона [16]. Проте достатньо ґрунтовна нормативно-правова база еволюції американської політики щодо корінних народів в 60-их – 70-их рр. XX ст. дозволяє методом контент-аналізу окреслити її принципи та результати. Це «Закон про громадянські права індіанців» [7], «Закон про самовизначення корінних народів та допомогу сфері освіти» [10], «Закон про фінансування індіанців» [8], «Закон про релігійну свободу американських індіанців» [2] та «Закон про охорону дитинства серед індіанців» [5]. Висновки щодо змін у політиці США щодо корінних народів можна також зробити з аналізу виступів президентів Сполучених Штатів [12; 13].

Мета та завдання статті. Метою статті є аналіз змін у політиці США щодо корінних народів у 60-их – 70-их рр. ХХ ст. Виходячи із поставленої мети, ми можемо сформулювати наступні завдання:

- дослідити передумови до змін в американській політиці щодо корінних народів у 60-их – 70-их рр. ХХ ст.;

- проаналізувати конкретні приклади трансформації політики США щодо корінних народів на фоні суспільних рухів в означений період;

- відстежити зміни в законодавстві Сполучених Штатів, які надавали юридичного втілення комплексу прав та свобод громадян США аборигенного походження.

Викладення основного матеріалу. Після досить неоднозначної політики влади США щодо корінних народів у сер. ХХ ст. (ми маємо на увазі непослідовність політичних рішень Конгресу та федерального уряду: на фоні прогресивного «Закону про реорганізацію індіанців» від 1934 р., стосовно деяких племен було ініційовано так звану «політику термінації», тобто ліквідації особливих відносин між владою та визначеними племенами, припинення їх державної фінансової підтримки), важливим у розумінні еволюції політики США щодо корінних народів є усвідомлення небаченого досі підйому суспільно-політичного руху корінних народів за визнання власних громадянських прав. На фоні цього підйому, очевидно, принципи політики США щодо корінних народів зазнали суттєвих змін.

Нагадаємо, що у післявоєнний період в політиці США стосовно корінних народів, перш за все індіанців, проходив під впливом внутрішніх соціальних трансформацій всередині спільноти аборигенів. Перебування значної кількості індіанців поза межами резервацій та США взагалі, масове переселення на постійне місце проживання до великих міст сприяло посиленню відчуття ідентичності корінними народами, руху за самовизначення. До того ж, політика термінації окремих племен (нагадаємо, в період 50-60-их рр. ХХ ст. було скасовано особливий статус політико-правових відносин між федеральною владою США та 109 племенами індіанців [14]) абсолютно не сприяла, на наше переконання, покращенню політичного дискурсу відносин між владою та корінними народами.

Проте помилково вважати, що перші помітні прояви громадського усвідомлення корінними народами США свого особливого статусу в середині американської політичної системи, своєї ідентичності та початок реалізації права на самовизначення беруть свій початок виключно в другій пол. ХХ ст.

Варто уточнити, що в американському суспільстві право корінних народів на самовизначення майже не розглядається поряд із їхнім правом на створення власних незалежних держав. Так, згідно з телефонним опитуванням, спільно проведеним у 2008 р. Інститутом Міддлбаррі та Фондом Зогбі Інтернешнл, тільки 22% дорослих американців підтримують «право штатів або окремих регіонів на мирне відокремлення та створення незалежних держав [11]».

Власне, під правом на самовизначення стосовно корінних народів США, швидше, слід розуміти суспільно-політичну діяльність, спрямовану на відновлення племінної самоорганізації, самоуправління, культурного відродження, розвиток резервацій як місця постійного проживання частини корінних народів США, контроль над системою освіти корінних народів та однаковий (чи навіть вирішальний) із федеральною владою вплив на рішення останніх стосовно аборигенів. Окремі прояви американської політики, спрямовані на підтримку вищеперерахованого, з'явилися у 30-ті рр. ХХ ст. за ініціативи прихильника соціальних реформ та покращення соціально-економічного становища корінних народів Джона Кольє, який займав посаду Комісара Бюро у справах індіанців у період 1933-1945 рр.

Нагадаємо, що одним з найбільших досягнень Кольє на своїй посаді було прийняття Конгресом «Закону про реорганізацію індіанців» у 1934 р., який зменшував патерналістський вплив Бюро у справах індіанців на останніх, відновлював дію та політичний вплив рад племен, дозволяв створювати корінним народам громадські організації для захисту власних інтересів [9].

Проте справжній якісний прорив у відносинах федеральної влади США та корінних народів мав місце у 60-ті рр. ХХ ст. Нагадаємо, що хоча під політику

термінації підпали не всі племена, враховуючи зростання політичної та громадянської свідомості останніх, ця політика зустріла різку негативну реакцію з боку індіанців. Незважаючи на реальні спроби покращення статусу індіанців в 30-ті рр. XX ст., американські науковці схильні вважати, що справжнім проривом були 60-ті рр. XX ст., а саме виборчі обіцянки кандидатів у президенти США Джона Кеннеді та Річарда Ніксона у 1960 р. Висловлюючи розчарування політикою термінації у своїх передвиборчих програмах, позиція обох політиків щодо «індіанського питання» була приблизно однаковою: не можна вносити зміни в договірну базу відносин федеральної влади та корінних народів без погодження з останніми, територія індіанських земель потребує державних гарантій захисту, племенам необхідно надавати пільгове кредитування та всебічну допомогу в плануванні економічного розвитку [15, р. 400]. Відмітимо, що саме за часів президента Дж. Кеннеді Сполучені Штати остаточно відмовились від спроб асиміляції корінного населення, яка проходила в ті часи у формі політики термінації окремих племен.

Законодавче втілення змін знайшло своє відображення в «Законі про громадянські права індіанців» (1968 р.) [7]. Власне, назріла потреба обґрунтувати необхідність появи цього нормативно-правового акта в правовому полі США. Громадянські права корінного населення в США дещо відрізняються від громадянських прав всіх інших американців, оскільки вони мають подвійний характер. Для більшості американців ці права закладені в Конституції США (Біль про права). Враховуючи те, що американські індіанці та всі інші групи корінних народів (корінні жителі Гаваїв та Аляски) згідно із «Законом про громадянство індіанців» від 1924 р. набували американського громадянства, на них поширювалась дія Конституції США та всього чинного законодавства.

Але вищезазначена подвійність полягає у тому, що на відміну від всіх некорінних громадян США, індіанці (а також корінні жителі Гавайїв та Аляски) є ще членами відповідних племен, до яких американська Конституція відноситься як до суверенних націй [3]. Виходячи із суверенності цих племен, їх члени володіють сукупністю прав та обов'язків, які зазначені не тільки в Конституції США, але й в угодах, підписаних у різний час різними племенами з федеральною владою. Власне, саме завдяки цим угодам американські корінні народи, наприклад, мають ширше право на риболовлю та полювання, ніж всі інші громадяни.

Важливим є той факт, що «Закон про громадянські права індіанців» остаточно юридично врегулював колізії та суперечності деяких положень угод із Конституцією США, поширюючи, зокрема, дію Біль про права і на корінне населення. До впровадження в дію цього нормативно-правового акта представники корінного населення часто-густо ставали заручниками звичаєвих правовідносин всередині конкретного племені, до якого вони належали. За умови протиріч між звичаями племені та чинним законодавством США індивіди воліли дослухатись до волі місцевих рад племен, судів і т.д., оскільки альтернативою непідкоренню волі племені було виключення з лав його членів. Це породжувало нерівність серед корінних народів всередині однієї держави (оскільки серед більш ніж 500 племен, очевидно, правові звичаї та зміст підписаних угод із федеральною владою були різними), залежність від політичної еліти племені (ради племені, вождя і т.д.). Неможливо не погодитись із думкою, що з моменту прийняття «Закона про громадянські права індіанців» ситуація значно покращилась: вимоги до наділення індивідів громадянськими правами були стандартизовані під мейнстрім американського судочинства та правосуддя тих часів [6].

Офіційним Вашингтоном політика самовизначення корінних народів Америки була проголошена під час виступу Президента США Р. Ніксона в Конгресі 8 липня 1970 р. (його спіч під назвою «Спеціальне звернення до Конгресу в справі політики стосовно індіанців» містив вдале, на нашу думку, формулювання подальших принципів політики США щодо корінних народів – *self-determination without termination* (самовизначення без знищення)) [12]. Саме в цей час громадський рух корінних народів за свої права (поряд з Рухом за громадянські права чорношкірого населення США) набирає потужних обертів. Аналіз процесу створення та принципи діяльності різноманітних організацій, які відстоювали інтереси корінних народів,

не є цілком даної наукової розвідки, як і детальне дослідження інституціоналізації суспільно-політичної діяльності корінних народів США. Вищезазначене потребує окремого комплексного наукового осмислення. Проте ми не можемо обійти стороною деякі моменти в громадській діяльності організацій корінних народів в 60-их – 70-их рр. XX ст., оскільки, на нашу думку, відсутність аналізу їх діяльності не дозволить ґрунтовно проаналізувати еволюцію політики федеральної влади щодо корінних народів США у другій пол. XX – поч. XXI ст.

Загальнонаціональний підйом руху за громадянські права та свободи корінних народів у 60-ті – 70-ті рр. XX ст. характеризується проявами відвертої конфронтації з боку громадян та представників влади, насамперед поліції. Саме заради досягнення спільних цілей, деякі з яких відверто суперечили чинному законодавству США, представники корінного населення користувались правом створювати громадські об'єднання. Прикладом таких акцій може бути окупація острова Алькатрас студентами з представників корінних народів у 1969 – 1971 рр.

Окупацію острова Алькатрас, на нашу думку, можна сміливо назвати однією з найбільш помітних протестних акцій корінних народів США у XX ст., одним з найяскравіших проявів активізму аборигенів Північної Америки. Нагадаємо, що після закриття відомої в'язниці біля узбережжя Сан-Франциско група молодих людей (а серед них були одружені пари та навіть діти) висадила на острові та проголосила його «індіанською землею». Молоді люди, які представляли групу «Індіанців всіх племен» (Indians of All Tribes), скористалися положенням угоди 1868 р., укладеної між федеральною владою та індіанцями племені сіу (також відомою як «Угода Форту Ларамі»), згідно з якою «всі землі, що виявились більше не потрібними федеральній владі, повертались у власність корінним народам, у яких вони були набуті» [4]. Активісти намагались втілити в життя плани побудови на острові Алькатрас Центру з вивчення корінних народів, Духовного центру корінних американців, Екологічного центру та Музею американських індіанців. Висадкою на острів, яка тривала півтора роки, корінні народи США хотіли привернути увагу американської громадськості та всього світу до наслідків політики термінації індіанських племен та недотримання федеральною владою угод, які вона сама ж підписала з племенами.

Результатом акції було цілковита зміна ставлення суспільства до проблем корінних народів. Нагадаємо, що саме в час окупації острова Алькатрас президентом США Р. Ніксоном було проголошено принцип політики щодо корінних народів «самовизначення без знищення». Після офіційної зміни політики Конгрес прийняв лише у 1970 – 1971 рр. 52 нормативно-правових акти, які мали сприяти їхньому праву на самовизначення та самоуправління. За президента США Р. Ніксона бюджет Бюро у справах індіанців було збільшено на 225%, витрати на систему охорони корінних народів Америки зросли вдвічі [1].

Однією з найпомітніших організацій корінного населення США, чия діяльність у 70-ті рр. XX ст. заслуговує детального вивчення та аналізу, був Рух американських індіанців (American Indian Movement – AIM). Рух складався з молодих людей, переважно жителів великих міст, які продовжили традицію мирної окупації федеральних установ. Ми вкотре підкреслюємо, що процес інституціоналізації суспільно-політичної діяльності корінних народів США є надзвичайно важливим політичним процесом у сучасній Америці, актуальність його дослідження також не викликає сумнівів, проте це не є метою даної статті. Водночас неможливо аналізувати політику США щодо корінних народів у 60-ті – 70-ті рр. XX ст. без врахування наслідків створення та діяльності громадських організацій і рухів корінних народів. Протягом 70-их рр. XX ст. відбулась велика кількість акцій соціального протесту, схожих за сутністю з окупацією острова Алькатрас, які привернули увагу мас-медіа та американського суспільства. Найголовнішою відмінністю акцій 60-их – 70-их рр. XX ст. від акцій минулого стала, на нашу думку, вимога до чинної влади включення інститутів корінних народів у політичне життя суспільства на умовах повного збереження їх ідентичності (а не завдяки процесам асиміляції, як це було в попередні роки).

На жаль, зі зростанням кількості акцій, відсутності адекватної та, головне, вчасної

реакції Вашингтону на них, останні не завжди були мирними. Наслідки цих акцій не могли не тривожити владу, яка змушена була більш суттєво змінювати політику щодо корінних народів.

Одним з прикладів можна назвати інцидент, який мав місце на території індіанської резервації Пайн Рідж, Південна Дакота у 1973 р. (Wounded Knee incident). Активісти з усіх кутків Сполучених Штатів (що тільки підтверджує тезу про масовість протестного руху серед корінних народів США) в кількості 300 осіб фактично блокували життєдіяльність резервації. Під час протистояння були людські жертви, що привернуло ще більше уваги до проблем корінних народів у пресі та суспільстві, навіть незважаючи на Уотергейтський скандал [16].

Буквально за декілька місяців до цього інциденту в Пайн Рідж (і громадськість та преса не встигли цього забути) низка громадських організацій, об'єднавшись, висунули вимоги до президента США Р. Ніксона, змістом яких була трансформація статусу відносин федеральної влади та корінних народів. Обурені відсутністю обіцяної логістичної підтримки від Міністерства внутрішніх справ під час масової ходи до Вашингтону, активісти захопили головний офіс Бюро у справах індіанців, отримавши доступ до всіх конфіденційних файлів та спричинивши матеріальних збитків на суму 2,2 млн. дол. [1].

Влада відреагувала на протестні акції запровадженням нормативно-правових актів, які, на нашу думку, сприяли покращенню клімату в стосунках з корінними народами. Це, перш за все, «Закон про фінансування індіанців» (1974 р.) [8] та «Закон про самовизначення корінних народів та допомогу сфері освіти» (1975 р.) [10]. Аналіз змісту цих законів дозволяє стверджувати, що в 70-ті рр. XX ст. відбулися якісні зміни в системі відносин між владою та корінними народами: вищезазначені нормативно-правові акти дозволяли таким федеральним структурам, як Міністерству внутрішніх справ, Міністерству охорони здоров'я та соціальних служб США та іншим безпосередньо, без зайвої бюрократичної тяганини вирішувати питання фінансування племен, існування яких офіційно визнавалось Вашингтоном. Відповідно племена, окрім грошей отримували розширений перелік компетенцій в справах їх адміністрування, що дозволило нам зробити вищезгаданий висновок про розширення прав корінних народів на самовизначення та самоуправління. У своїй промові, присвяченій підписанню «Закону про самовизначення корінних народів та допомогу сфері освіти», Президент США Дж. Форд зазначив: «Прийняття цього закону є важливою віхою для індіанців. Це дозволить владі більш тісно та ефективно співпрацювати з племенами для поліпшення умов існування індіанців шляхом надання їм допомоги в досягненні цілей, які вони самі встановили» [13].

У дусі вищезазначених нормативно-правових актів у 1978 р. було прийнято «Закон про релігійну свободу американських індіанців» [2] та «Закон про охорону дитинства серед індіанців» [5]. Таким чином, всі релігійні практики корінного населення США (навіть використання психотропних речовин) були визнані законними, а суди племен отримали повноваження у сфері визначення опіки малолітніх індіанців.

Індіанському громадянському руху вдалось досягнути важливих цілей, які, незважаючи на велику кількість племен (а, значить, і велику кількість вимог), були спільними для всіх представників корінних народів Сполучених Штатів. На поч. 80-их рр. XX ст. у США було відкрито понад сто спеціальностей у коледжах та університетах, присвячених вивченню корінних народів. Було профінансовано відкриття музеїв історії племен корінних народів Сполучених Штатів, а Організація Об'єднаних Націй визнала міжнародний рух корінних народів за свої права [1].

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, ми можемо зробити наступні висновки:

- після Другої світової війни, незважаючи на неоднозначність політики США щодо корінних народів, останнім вдалося вивести свої відносини з федеральною владою на принципово новий рівень – на рівень новостворених громадських організацій та рухів, які представляли не конкретне плем'я, а спільноту корінних народів США загалом;

- проголошення права на самовизначення та самоуправління, повагу до власної

ідентичності, культурних та духовних цінностей припадають на 60-ті – 70-ті рр. ХХ ст., період, коли у всьому американському суспільстві відбувається трансформація рухів за громадянські права (наприклад, афроамериканців);

- на межі 60-их – 70-их рр. ХХ ст. принцип політики США щодо корінних народів було сформульовано як «самовизначення без знищення» (self-determination without termination), що назавжди змінило ставлення влади до аборигенів. Було прийнято низку нормативно-правових актів, насамперед «Закон про громадянські права індіанців», які надавали юридичного втілення комплексу прав та свобод громадян США аборигенного походження.

Інституціоналізація руху корінних народів США за самовизначення та самоуправління є перспективною темою для подальшого дослідження виходячи з необхідності врегулювання правового статусу кримських татар в Україні.

Бібліографічні посилання

1. Alcatraz Is Not an Island. Indian Activism // Public Broadcasting Service (PBS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pbs.org/itvs/alcatrazisnotanland/activism.html>.
2. American Indian Religious Freedom Act [Електронний ресурс] // 42 U.S. Code § 1996. – Режим доступу : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/42/1996>.
3. The Constitution of the United States: A Transcription [Електронний ресурс] // The Carters of Freedom. – Режим доступу : http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html.
4. Fort Laramie Treaty, 1868 [Електронний ресурс] // Public Broadcasting Service (PBS). – Режим доступу : <http://www.pbs.org/weta/thewest/resources/archives/four/flaram.htm>.
5. Indian Child Welfare Act [Електронний ресурс] // 25 U.S. Code § 1901-1963. – Режим доступу : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/25/chapter-21>.
6. Indian Civil Rights Act [Електронний ресурс] // Gale Encyclopedia of US History. – Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/indian-civil-rights-act>.
7. Indian Civil Rights Act 1968 [Електронний ресурс] // 25 U.S. Code Chapter 15, Subchapter I – GENERALLY (1301-1303) – Режим доступу : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/25/chapter-15/subchapter-I>.
8. The Indian Financing Act of 1974 [Електронний ресурс] // 25 U.S.C. §§ 1451–1544. – Режим доступу : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/25/chapter-17>.
9. Indian Reorganization Act (An Act To conserve and develop Indian lands and resources; to extend to Indians the right to form business and other organizations; to establish a credit system for Indians; to grant certain rights of home rule to Indians; to provide for vocational education for Indians; and for other purposes) // Indian Affairs: Laws and Treaties. – Washington : Government Printing Office, 1941. – Vol. V. – P. 378–383.
10. Indian Self-Determination and Education Assistance Act of 1975 [Електронний ресурс] // 25 U.S. Code § 450. – Режим доступу : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/25/chapter-14/subchapter-II>.
11. One in Five Americans Believe States Have the Right to Secede [Електронний ресурс] // Middlebury Institute/Zogby Poll. – Режим доступу : <http://middleburyinstitute.org/zogbysecessionpoll2008.html>.
12. Special Message to the Congress on Indian Affairs. July 8, 1970 [Електронний ресурс] // The Public Papers of the Presidents of the United States. Richard Nixon: 1970: containing the public messages, speeches, and statements of the president. – Режим доступу : <http://quod.lib.umich.edu/p/pptopus/4731750.1970.001/626?page=root;size=100;view=image>.
13. Statement on Signing the Indian Self-Determination and Education Assistance Act. January 4, 1975 [Електронний ресурс] // The American Presidency Project. – Режим доступу : <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=4739>.
14. Termination Policy 1953-1968 [Електронний ресурс] // A Program of National Relief Charities. Council of Indian Nations. – Режим доступу : http://www.nrcprograms.org/site/PageServer?pagename=cin_hist_terminationpolicy.
15. Utter J. American Indians: Answers to Today's Questions / Jack Utter. – University of Oklahoma Press, 2001. – 494 p.
16. Waldron M. Shot Kills Indian at Wounded Knee [Електронний ресурс] / Martin Waldron. – The New York Times. – 1973. – April, 28. – Режим доступу : <http://select.nytimes.com/gst/abstract.html?res=F40616FA38551A7493CAAB178FD85F478785F9>.

Козачук О. А. Изменения в политике США относительно коренных народов в 60-ых – 70-ых гг. ХХ в.

В 60-ых – 70-ых гг. ХХ в. в американском обществе происходили значительные трансформации, связанные с борьбой различных этнических групп за самоопределение и самоуправление. Коренные народы США приложили максимум усилий для самоорганизации, проводя мирные акции в поддержку собственных требований по всей стране. Внимание американского общества и международных организаций обеспечили широкий резонанс проблеме. В законодательстве

США произошли значительные изменения, которые положили конец политике ассимиляции коренных народов.

Ключевые слова: коренные народы, нормативно - правовой акт, индейцы, общественно-политическая деятельность, общественные организации.

Kozachuk O. Changes in the U.S. Aboriginal Policy in the 1960s – 1970s.

In the 1960s – 1970s American society has undergone substantial transformation associated with different ethnic groups struggle for self-determination and self-governance. Indigenous peoples of the United States have made every effort to self-organization, held a peaceful rally in support of their own demands across the country. Attention of the American society and international organizations provided the problem's wide resonance. There have been significant changes in American law system that put an end to the policy of assimilation of the indigenous peoples.

After the World War II, despite the ambiguity of U.S. policy toward indigenous peoples, the latter managed to bring its relations with the federal government to a new level - the level of the newly formed community organizations and movements representing not a specific tribe, but indigenous community in general. Declaration of the right to self-determination and the respect for personal identity, cultural and spiritual values occurred in the 1960s – 1970s, a period when the whole American society was transformed by the movements for civil rights (e.g., African Americans). On the verge of 1960s – 1970s principles of American Indian policy were formulated as «self-determination without termination». It changed the attitude of the authorities towards Aboriginal peoples. It has been adopted by a number of legal acts, especially «Indian Civil Rights Act» that provided the legal embodiment of a set of rights and freedoms to the American Indians. American Indians' self-determination and self-governance is a promising topic for further research based on the need for regulation of the legal status of the Crimean Tatars in Ukraine.

Key words: indigenous peoples, regulatory - legal act, the Indians, political activity, public organizations.

Надійшла до редколегії: 30.03.2014

УДК 327.2

Т. П. Лаврук

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького

ГЕОПОЛІТИЧНА «ТІНЬ БАТЬКА ГАМЛЕТА» ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СТАНОВЛЕННЯ «УКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ»

«Українське питання» як перспектива набуття державної незалежності завжди залежало від сукупності багатьох факторів політичного, світоглядного і психологічного ґатунку. Залежно від епохи змінювалась ієрархія значущості тих чи інших аспектів, але геополітична складова не лише залишалася невід'ємною складовою частиною цієї сукупності детермінант, а й посідала в ній визначальні позиції.

Із внутрішньополітичного «українське питання» трансформувалося в повноцінну міжнародну проблему в контексті реалізації військово-політичних цілей держав у Першій світовій війні. Українська інтелектуальна еліта почала усвідомлювати необхідність боротьби за незалежність і самостійність. Спільні паради німецьких і радянських військ у Другій світовій війні ліквідували можливості суверенізації для українців.

Ключові слова: «українське питання», державна незалежність, детермінанти, ієрархія політичних пріоритетів, значущість, геополітична сфера.

Напередодні Першої світової війни проблема національного самовизначення народів постала настільки гостро, що дала підстави Прем'єр-міністрові Великобританії Гербертові Асквітові, визначаючи причину вступу Англії у війну саме цією причиною – «забезпеченням міцної основи правам малих націй Європи». Переслідуючи ідею перемоги над державами німецького блоку, британський уряд прагнув залучити на свій бік малі народи, проголошуючи популярні в їхньому середовищі гасла щодо національного самовизначення. З цією метою у Великобританії було створене агентство пропаганди і публічної підтримки національного самовизначення зі штатом науковців, журналістів і письменників, на яке покладалася місія формувати суспільну думку в певному світоглядному напрямку.

Подібної позиції дотримувалися Сполучені Штати Америки: президент Америки Вудро Вільсон проголосив принципи національного самовизначення, декларує права націй на відродження державності. Втім, ні Великобританія, ні